

August 13, 1958

**Deputy Minister Winiewicz, 'Record of Conversation
with the Ambassador of Czechoslovakia on the 12th
of this Month'**

Citation:

"Deputy Minister Winiewicz, 'Record of Conversation with the Ambassador of Czechoslovakia on the 12th of this Month'", August 13, 1958, Wilson Center Digital Archive, *Polskie dokumenty dyplomatyczne 1958* (Warszawa: Polski Instytut Spraw

Mie
dzynarodowych, 2011), Document #200, pp.478-480. Translated by Jerzy Giebułtowski.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/209007>

Summary:

The ambassador of Czechoslovakia announces his intention to hand in a motion towards the "Peaceful Coexistence of Nations" at the 13th UN session. He and Winiewicz also discuss the recent visit of Stevenson, a representative of the American Democratic Party to Poland.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan
Translation - English

200

13 sierpnia

wobec komunistów. Wobec partii jugosłowiańskiej zajmują postawę ostro negatywną, oskarżając ich o współpracę z imperialistami. Dużą uwagę poświęcają obecnie organizowaniu komitetów chłopskich na wsi, komórek partyjnych w wojsku (żołnierze biorą udział w manifestacjach komunistycznych) oraz organizowaniu Związków Zawodowych. We wrześniu planują zorganizowanie ogólnokrajowej konferencji związkowej dla wyborów władz centralnych. Zalegalizowana została już organizacja Liga Obrony Praw Kobiety, której kierownictwo zostało zmienione przez partię w ten sposób, iż obecnie w kierownictwie jawnym tylko jedna osoba jest komunistą. Aparat techniczny organizacji pozostał oczywiście w rękach partii. Utworzono również i zalegalizowano już w miejsce dawnej organizacji młodzieży komunistycznej Związek Młodzieży Irackiej, jako ogólnonarodowy.

/-/ Krajewski

AMSZ, ZD 6/77, w. 58, t. 807

200

*13 sierpnia, notatka wiceministra Winiewicza
z rozmowy z ambasadorem Czechosłowacji na temat
inicjatyw pokojowych i wizyty przedstawiciela amerykańskiej
Partii Demokratycznej w Polsce*

Warszawa, dnia 13.8.58

Ściśle tajneNOTATKAz rozmowy z ambasadorem Czechosłowacji, 12 bm.

Ambasador Czechosłowacji Vojaček zapowiedział się na dzień 12.8.58 r. dla wręczenia mi „w celach informacyjnych” memorandum, którym Czechosłowacja uzasadnia wniesienie na XIII Sesję ONZ nowego, porządkiem obrad nie przewidzianego wniosku p.t. „Środki mające na celu wprowadzenie w życie i podtrzymywanie zasad o pokojowym współistnieniu państw”. Byliśmy jeszcze w lipcu poinformowani o takim projekcie czechosłowackim. Memorandum, złożone Sekretarzowi Generalnemu ONZ, jest jego realizacją.

478

Podziękowałem V., zapowiedziałem, że przeanalizujemy i przygotujemy się do obrony też Memorandum na Sesji.

Należy podkreślić, że tak argumentacja, jak i forma prezentacji wniosku czechosłowackiego są powtórzeniem podobnego wniosku radzieckiego, wniesionego na XII Sesję. W wyniku dyskusji nad wnioskiem radzieckim ONZ uchwalił kompromisową rezolucję 1236/XII p.t. „Pokojowe i sąsiedzkie stosunki między państwami”⁶. Wniosek czechosłowacki jest wyłącznie deklaratywny. Może jedynie na ONZ zainicjować dyskusję o znaczeniu propagandowym⁷.

Mój rozmówca z kolei pytał o przebieg wizyty Stevenson’a w Polsce⁸, uzasadniając swe zainteresowanie zamierzonym pobytem S. w Czechosłowacji. Podkreśliłem w odpowiedzi, że rozmowy przeprowadzone ze Stevensonem wykazały, iż był on zainteresowany zebraniem szeregu informacji i impresji ze swego pobytu w Polsce. Nie toczyliśmy więc z nim specjalnie dyskusji i Stevenson sam nie deklarował się politycznie w jakimś określonym kierunku. Dał tylko do poznania, że zbiera materiał do opracowania nowego programu polityki zagranicznej Partii Demokratycznej, nad czym pracuje specjalna grupa ekspertów zagranicznych Demokratów (z rozmowy S. z Winiewiczem).

Poinformowałem dalej, że w rozmowie ze Stevensonem tow. Rapacki omówił w odpowiedzi na jego pytania: założenia naszej polityki zagranicznej (Plan Rapackiego), stosunki polsko-amerykańskie (nasz negatywny stosunek do polityki USA wobec Niemiec) i wreszcie była okazja zwrócić Stevensonowi uwagę na znaczenie, jakie przywiązujemy do wejścia Chin do ONZ, oraz zaznajomić go z naszym zasadniczym stanowiskiem w sprawie Jugosławii. Rozmowa Stevenson’a z Tow. Jędrzychowskim dotyczyła spraw gospodarczych Polski. Tow. Modrzewski natomiast zaznajomił S. z dotychczasowym przebiegiem kontaktów handlowych polsko-amerykańskich i naszym zamiarem

⁶ Rezolucja złożona z inicjatywy delegacji radzieckiej była rozpatrywana na posiedzeniu Komisji Politycznej 12–14 grudnia 1957 r. ZO ONZ uchwaliło jednak 14 grudnia rezolucję bardziej kompromisową, zgłoszoną przez delegatów Indii, Szwecji i Jugosławii (głosował za nią również przedstawiciel ZSRR).

⁷ Zgłoszona przez Czechosłowację inicjatywa uchwalenia rezolucji w sprawie sposobu realizacji zasad pokojowego współistnienia doprowadziła do przyjęcia 10 grudnia przez ZO ONZ rezolucji w sprawie przyjaznych stosunków między państwami.

⁸ Adlai E. Stevenson II, były kandydat na prezydenta USA z ramienia Partii Demokratycznej, przebywał w Polsce z nieoficjalną wizytą 8–13 sierpnia; zob. dok. nr 205.

201

15 sierpnia

rozszerzenia ich na warunkach dotychczasowych (więc na warunkach ekonomicznych), z tym że domagamy się od USA klauzuli największego uprzywilejowania. Poza tym podałem Vojačkowi szczegóły pobytu S. w Polsce. Mówiłem mu też, że S. prosił o rozmowy z tow.tow. Gomułką i Cyraniewiczem, którzy są jednak na urlopiech.

Vojaček zrobił wrażenie bardzo zadowolonego, za informacje też dziękował⁹.

/-/ Winiewicz

AMSZ, ZD 6/77, w. 59, t. 829

201

*15 sierpnia, notatka konsulatu generalnego w Damaszku:
syryjskie opinie na temat Polski i sytuacji na Bliskim Wschodzie*

Damaszek, dnia 15 sierpnia 1958 r.

Sc. Tajne

Notatka

z rozmowy z Min. Komunikacji, Generałem A. Nefouri,
b. zast. szefa sztabu, przeprowadzonej w dn. 14.bm.

1). Bardzo niechętnie dyskutował ze mną. Dopiero po pewnym czasie ujawnił przyczyny swego nieokreślonego stanowiska.

Rozpoczął od ataku na naszą partię i na nasz rząd. W swoich stwierdzeniach próbował porównać nas z Jugosławią. Stwierdził, że nasza polityka zaciągania pożyczek w USA jest polityką utrudniającą pozycję międzynarodową ZSRR. Wyraził zdziwienie, że my w ogóle udaliśmy się do USA o pożyczkę i t.d. Podkreślał, że nie rozumie, dlaczego rząd nasz pozwolił na rozpętanie wewnątrz kraju kampanii antyradzieckiej, że to zmusiło Rokossow-

⁹ Notatkę przesłano (jako szyfrogram) do ambasady w Pradze i stałego przedstawicielstwa przy ONZ w Nowym Jorku.

200

August 13, deputy minister Winiewicz's record of conversation with the ambassador of Czechoslovakia on peace initiatives and the visit of a representative of the American Democratic Party in Poland

Warsaw, August 13, 1958
Top secret

RECORD OF CONVERSATION

with the ambassador of Czechoslovakia, on the 12th of this month

Vojaček, the ambassador of Czechoslovakia announced his visit for August 12, 1958 in order to hand in a memorandum 'for information purposes', in which Czechoslovakia justifies filing a new motion for the 13th UN session, which was not part of the agenda, titled 'Means to Implement and Uphold Principles of Peaceful Coexistence of Nations'. We had been informed about such a Czechoslovakia project. The Memorandum submitted to Secretary General, is its realization.

I thanked V. and said that we would analyze it and make preparations for defense of the Memorandum at the Session.

Let us stress that such a line of argument as well as the form of presentation of the Czechoslovak motion reiterate a similar Soviet motion, submitted for the 12th Session. Following the discussion on the Soviet motion, the UN adopted a compromise resolution 1236 (XII) 'Peaceful and neighbourly relations among states'⁶ [\[1\]](#) The Czechoslovak motion is merely of a declarative nature. Perhaps only the UN can initiate discussion with a propagandistic significance.⁷[\[2\]](#)

My interlocutor, in turn, asked about Stevenson's visit to Poland,⁸[\[3\]](#) justifying his interest in S.'s planned stay in Czechoslovakia. During the conversation I underlined that conversations with Stevenson showed that he was interested in collecting information and impression from his stay in Poland. We did not get into any special debates with him, and Stevenson himself made no specific political declarations. He only gave to understand that he is gathering material to compile a new foreign policy program of the Democratic Party, which is being elaborated by a special team of foreign policy experts of the Democrats (from S.'s conversation with Winiewicz).

I further informed that in conversation with Stevenson, comrade Rapacki replied to his questions: the goals of our foreign policy (the Rapacki Plan), Polish-American relations (our negative attitude to the US policy vis-à-vis Germany), and finally there was an opportunity to point out to Stevenson the importance that we ascribe to China's becoming a UN member, and acquaint him with our principal stance on Yugoslavia. Stevenson's conversation with comrade Jędrzychowski concerned Poland's economy. Comrade Modrzewski in turn acquainted S. with the current state of Polish-American commercial contacts, and it is our intention to extend them on the existing terms (thus on economic terms), however we demand of the US the most favored nation clause. I also informed Vojaček of the details of S.'s stay in Poland. I also told him that S. asked to speak with comrades Gomułka and Cyrankiewicz, who are now on vacation.

Vojaček seemed very satisfied, and thanked for the information.⁹[\[4\]](#)

/-/ Winiewicz

AMSZ, ZD 6/77, w. 59, t. 829

6 Resolution submitted on the initiative of the Soviet delegation was debated by the Political Committee on December 12-14, 1957. The UN General Assembly, however, on December 14 adopted a more compromise resolution submitted by delegates of India, Sweden, Yugoslavia (the Soviet representative voted in favor).

7 Submitted by Czechoslovakia, the initiative to adopt a resolution on the principles of peaceful coexistence led to the UN GA adopting a resolution on friendly relations among states on December 10.

8 Adlai E. Stevenson II, former US Democratic president candidate, paid an unofficial visit to Poland on August 8-13; see doc. no 205.

9 The document was transmitted as a code message to the embassy in Prague and to the permanent mission to the UN in New York.